

**МІНІСТЕРСТВО КУЛЬТУРИ ТА ІНФОРМАЦІЙНОЇ
ПОЛІТИКИ УКРАЇНИ
ХАРКІВСЬКА ДЕРЖАВНА АКАДЕМІЯ КУЛЬТУРИ**

**ФАКУЛЬТЕТ СОЦІАЛЬНИХ КОМУНІКАЦІЙ ТА
МУЗЕЙНО-ТУРИСТИЧНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ**

КАФЕДРА ПСИХОЛОГІЇ ТА ПЕДАГОГІКИ

**Силабус
навчальної дисципліни**

**ІННОВАЦІЙНІ МЕТОДИ ВИКЛАДАННЯ
У ВИЩІЙ ШКОЛІ (ЧАСТИНА I)**

Спеціальність – 034 Культурологія

Галузь знань – 03 Гуманітарні науки

Освітньо-наукова програма – КУЛЬТУРОЛОГІЯ

Рівень вищої освіти – третій (освітньо-науковий)

Харків – 2021

Силабус склала:
доктор педагогічних наук, професор Соляник Алла Анатоліївна
Мова викладання: українська

Силабус затверджено на засіданні кафедри педагогіки та психології,
протокол № 2 від «30» серпня 2021 р.

Завідувач кафедри психології та педагогіки,
доктор педагогічних наук, професор Анастасія БОЛЬШАКОВА

Силабус затверджено на засіданні ради факультету культурології
Протокол від № 2 від “30” серпня 2021 року

Голова ради факультету Олександр КРАВЧЕНКО

Гарант освітньо-наукової програми Костянтин Кислюк

1. ЗАГАЛЬНА ІНФОРМАЦІЯ ПРО КУРС

Назва курсу	Інноваційні методи викладання у вищій школі
Викладач	Соляник Алла Анатоліївна, д.пед.н., професор, професор кафедри психології та педагогіки Харківської державної академії культури
Профіль викладача	<i>alla_solianyk@xdak.ukr.education</i>
Контактний телефон та емейл	+380669330337
Інформація про консультації	<i>Очні консультації</i> : відповідно до графіку роботи викладача <i>Онлайн консультації</i> : за попередньою домовленістю у діючих групах <i>Телеграм</i>
Логіка вивчення курсу (пререквізити)	Освоєння курсу базується на попередньому оволодінні дисциплінами циклів бакалаврської та магістерської професійної підготовки, зокрема, «Психологія», «Педагогіка», «Педагогіка і психологія вищої школи», «Методологія наукових досліджень». На рівні ОНП курс є основою засвоєння такого освітнього компонента як «Практична риторика, організаційно-методичною основою проходження науково-педагогічної практики.

2. АНОТАЦІЯ ДО КУРСУ

Курс є обов'язковим компонентом освітньої програми та призначений поглибити знання з теоретичних засад, а також надати практичних навичок методики викладання у вищій школі з інноваційних позицій.

Навчальна дисципліна «Інноваційні методи викладання у вищій школі» покликана допомогти аспіранту зрозуміти сутність викладацької діяльності науково-педагогічного працівника; осягнути теоретико-методичні засади запровадження інновацій у вищій школі; опанувати загальні види дидактичних інновацій (зокрема активні та інтерактивні методи викладання) та специфіку їх запровадження відповідно до професійного спрямування; розвинути здатність аспірантів організовувати та здійснювати інноваційний освітній процес у вищій школі; сформувати навички розробки науково-педагогічних інновацій для оптимізації навчання та сприяння розбудові інноваційного освітньо-виховного середовища закладу вищої освіти; оволодіти комплексом соціальних/універсальних (soft skills) навичок, притаманних сучасному фахівцю.

3. МЕТА НАВЧАЛЬНОГО КУРСУ

Метою дисципліни є озброєння аспірантів теоретичними основами та практичними навичками методики викладання у вищій школі з позицій інноватики, формування здатності розв'язувати проблеми дослідницько-інноваційної діяльності в галузі культурології та інших сферах, а також оволодіння комплексом соціальних/універсальних (soft skills) навичок, притаманних сучасному фахівцю. Зокрема:

ЗК4. Здатність розробляти проекти та управляти ними;

ФК4. Здатність виявляти, ставити та вирішувати проблеми дослідницького характеру в сфері культурології, оцінювати та забезпечувати якість виконуваних досліджень.

ФК5. Здатність здійснювати науково-педагогічну діяльність у вищій освіті.

ФК8. Здатність до формування системного наукового світогляду, загальнокультурного кругозору, соціальних компетентностей, необхідних для здійснення ефективної науково-педагогічної діяльності.

4. РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ

ПРН6. Розробляти та реалізовувати академічні та/або практичні інноваційні культурологічні проекти, які дають можливість переосмислити наявне та створити нове цілісне знання та/або професійну практику.

ПРН7. Розв'язувати значущі наукові, освітні та практичні проблеми культурології з дотриманням норм академічної етики і врахування їх суспільної значимості.

ПРН9. Здійснювати науково-педагогічну діяльність у вищій освіті.

5. ОРГАНІЗАЦІЯ НАВЧАННЯ

Ознаки курсу	<i>Обов'язковий науково-педагогічний освітній компонент (ОНК 1.2.2).</i>
Формат курсу	Денна форма навчання. 2 семестр (частина 1, змістовні блоки 1-2).
Обсяг курсу	Частина І. Кількість кредитів – 1,5 Загальна кількість годин – 45 аудиторних – 20 самостійної роботи аспіранта – 25 Тижневих годин для денної форми навчання: 3
Технічне і програмне забезпечення	Мультимедійне обладнання ХДАК і засоби дистанційної освіти (GSuite for Education).
Форми, види навчальних занять та методи навчання	Форми: аудиторні навчальні заняття, самостійна робота, контрольні заходи. Види: лекція, семінарське, практичне заняття, консультації, залік. Методи: система методів проблемно-розвиваючого викладання, пояснювально-ілюстративний, частково-пошуковий, імітаційне навчання (використання ігрових методів); контекстне навчання (інтеграція різних видів діяльності студентів: навчальної, наукової, практичної; створення умов, максимально наближених до реальних); праця з базами бібліографічних, статистичних та інших видів даних.
Поточний контроль	Активна участь у лекційних та практичних заняттях, доповідь з презентацією на семінарському занятті, самостійна робота з розробки плану та структурно-логічної схеми проведення бінарного навчального заходу із застосуванням інноваційних методів викладання. Проведення занять можливе у дистанційній формі.
Підсумковий контроль	Диференційований залік за результатами роботи протягом семестру. Можливе проведення в дистанційній формі.
Політика курсу	<i>Організація освітньо-наукового процесу ґрунтується на принципах цілеспрямованості, бінарності (безпосередня взаємодія викладача та аспіранта, викладача та наукового керівника для корекції процесу підготовки кожного аспіранта залежно від його індивідуальних потреб), діалогічному, евристичному, дослідницькому методах.</i> <i>Вивчення дисципліни передбачає академічну добросовісність здобувача, вміння бути самостійним, незалежним, креативним</i>

	<p>при виконанні самостійних завдань.</p> <p><i>Академічна доброчесність.</i> Очікується, що роботи аспірантів будуть їх оригінальними дослідженнями чи міркуваннями. Відсутність посилань на використані джерела, фабрикавання, втручання в роботу інших аспірантів становлять, але не обмежують приклади можливої академічної недоброчесності. Виявлення ознак академічної недоброчесності в письмовій роботі є підставою для її незарахування викладачем, незалежно від масштабів плагіату чи обману.</p> <p><i>Відвідання занять.</i> Очікується, що всі аспіранти відвідають усі лекції, семінар і практичні заняття курсу. Аспіранти мають інформувати викладача про неможливість відвідати заняття. У будь-якому випадку аспіранти зобов'язані дотримуватися термінів виконання усіх видів робіт, передбачених курсом.</p>
--	---

6. СТРУКТУРА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Перелік тем (або блоків)	Разом годин	Лекцій- ні	Семі- нарські	Практ.	Сам. робота
<i>Змістовий блок 1. Теоретичні засади запровадження інновацій у вищій школі</i>					
Тема 1. Розвиток української вищої школи в контексті європейської інтеграції.	4	2			2
Тема 2. Теоретичні засади та перспективи розвитку інноватики викладання у вищій школі: український та зарубіжний досвід.	4	2			2
<i>Змістовий блок 2. Методичні засади інноваційного викладання у вищій школі</i>					
Тема 3. Наукові підходи та практичні засади запровадження інновацій у вищій школі культурологічного профілю.	4	2			2
Тема 4. Провідні інноваційні методи викладання у вищій школі: виклики цифрової епохи	8		2		6
Тема 5. Основні інноваційні форми проведення різних видів занять у вищій школі: аналіз вітчизняного та зарубіжного досвіду	4			2	2
Тема 6. Активні та інтерактивні методи викладання у вищій школі. Метод проєктів та його інноваційна складова.	4			2	2
Тема 7. Ігрові методи викладання у закладах вищої освіти культурологічного спрямування.	4			2	2
Тема 8. Майндмеппінг як універсальний метод застосування в освітній, науковій та соціально-громадській діяльності.	4			2	2
Тема 9. Кейс-метод: переваги та недоліки у викладанні мистецьких дисциплін.	4			2	2
Тема 10. Діалог та навчальна дискусія як методи взаємодії у викладацькій, науковій діяльності та соціальних відносинах.	5			2	3
<i>Всього</i>	45	6	2	12	25

7. СИСТЕМА ОЦІНЮВАННЯ

Шкала орієнтовного нарахування балів за основні форми навчальної діяльності:

Контроль відвідування та участі в лекційних заняттях.....	4 бали (разом 12)
Оцінювання участі у практичних заняттях	8 балів (разом 48)
Доповідь з презентацією на семінарському занятті.....	до 15 балів

Оцінювання результатів самостійної роботи:

розробка плану та структурно-логічної схеми проведення

білірного навчального заняття

із застосуванням інноваційних методів викладання

до 25 балів

Залік: за бажанням здобувача у разі незадовільної суми балів за поточну успішність і самостійну роботу..... до 40 балів.

Всього: 100 балів.

Схема нарахування балів, які отримують аспіранти

T1	T2	T3	T4	T5	T6	T7	T8	T9	T10	С/р	Залік	Сума
4	4	4	15	8	8	8	8	8	8	25	Поточна успішність + с/р або до 40	100

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, курсового проекту (роботи), практики	для заліку
90 – 100	A	відмінно	зараховано
82-89	B	добре	
74-81	C		
64-73	D	задовільно	
60-63	E		
35-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання
0-34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

КРИТЕРІЇ ПІДСУМКОВОГО ОЦІНЮВАННЯ

Формою підсумкового контролю, що полягає в оцінці засвоєння здобувачем навчального матеріалу виключно на підставі результатів виконання певних видів робіт на практичних та семінарських заняттях дисципліни є залік.

Залік за кредитно-трансферною системою виставляють здобувачам, які виконали всі види робіт і набрали не менше 60 % від 100 балів за всіма формами і видами занять. Оголошення результатів контролю проводять у присутності всіх здобувачів групи.

“Зараховано” – 60-100 балів – виставляється, якщо здобувач виявив повні знання основного програмного матеріалу в обсязі, що необхідний для подальшого навчання і роботи, у цілому впорався з поставленим завданням, демонстрував здатність упоратися з виконанням завдань, передбачених програмою на рівні репродуктивного відтворення.

“Не зараховано” – 0-59 балів – виставляється, якщо здобувач виявив серйозні прогалини в знаннях основного матеріалу, зробив принципові помилки.

При визначенні загальної оцінки враховуються результати поточного контролю з практичних та семінарських занять, а також результати захисту індивідуальних завдань та самостійної аудиторної й позааудиторної роботи здобувачів з даної дисципліни.

8. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА ДО КУРСУ

Основна

Аніпко Н. П. Методика викладання предмета у вищій школі : підручник / Н. П. Аніпко ; Чернів. нац. ун-т ім. Юрія Федьковича. Чернівці : Рута, 2016. 183 с.

Вихрущ В. О. Психодидактика вищої школи: інноваційні методи навчання : навч. посіб. / В. О. Вихрущ, С. В. Гуменюк, О. А. Вихрущ-Олексюк. Тернопіль : Крок, 2017. 280 с.

Інновації у вищій освіті: глосарій термінів і понять / Нац. акад. пед. наук України, Ін-т вищ. освіти, ДВНЗ "Ужгород. нац. ун-т", Навч.-наук. ін-т євроінтеграц. дослідж. ; [уклад.: Артёмов І. В., Шершун А. В., П'ясецька-Устич С. В. ; за ред. І. В. Артёмова]. Ужгород : Аутдор-Шарк, 2015. 158 с.

Інновації у вищій освіті: вітчизняний і зарубіжний досвід : навч. посіб. / Нац. акад. пед. наук України, Ін-т вищ. освіти, ДВНЗ «Ужгород. нац. ун-т», Навч.-наук. ін-т євроінтеграц. дослідж. ; [Артёмов І. В. та ін.] ; за заг. ред. канд. іст. наук, доц. І. В. Артёмова. Ужгород : АУТДОР-ШАРК, 2015. 357 с.

Каплінський В. В. Методика викладання у вищій школі : навч. посіб. / В. В. Каплінський. Вінниця : Нілан, 2015. 223с.

Козак Л. В. Підготовка майбутніх викладачів вищих навчальних закладів до інноваційної професійної діяльності: асистентська практика : навч.-метод. посіб. / Людмила Козак ; Київ. ун-т ім. Бориса Грінченка. - Київ : Едельвейс, 2014. - 207 с.

Кочубей А. В. Педагогіка та методика викладання у вищій школі : навч. посіб. / А. В. Кочубей, С. С. Якубовська ; Нац. ун-т вод. госп-ва та природокористування. Рівне : НУВГП, 2017. 292 с.

Нагаєв В. М. Методика викладання у вищій школі : навч. посіб. для здобувачів вищ. освіти / [В. М. Нагаєв, М. О. Портян]. 2-е вид., перероб., допов. Харків : Стильна типографія, 2018. 284 с.

Пономарьов О. С. Методика викладання у вищій школі : навч.-метод. посіб. з дисципліни «Методика викладання у вищій школі» / О. С. Пономарьов, Л. М. Грень, С. М. Резнік ; Нац. техн. ун-т «Харків. політехн. ін-т». Харків : НТУ «ХП», 2016. 191 с.

Прищак М. Д. Педагогіка, психологія та методика викладання у вищій школі : навч. посіб. / М. Д. Прищак, О. Б. Залюбівська. Вінниця : ВНТУ, 2020. 160 с.

Прищак М. Д. Педагогіка, психологія та методика викладання у вищій школі : курс лекцій / М. Д. Прищак, О. Б. Залюбівська ; Вінниц. нац. техн. ун-т. Вінниця : ВНТУ, 2019. 149с.

Цюприк А. Я. Основи методики викладання у вищій школі : навч. посіб. / Андрій Цюприк. - Львів : Сполом, 2015. - 167 с.

Simon Pratt-Adams, Uwe Matthias Richter, Mark Warnes. Innovations in Active Learning in Higher Education https://www.researchgate.net/publication/346061285_Innovations_in_Active_Learning_in_Higher_Education

Elnaz Safapour, Sharareh Kermanshachi, Piyush Taneja. A Review of Nontraditional Teaching Methods: Flipped Classroom, Gamification, Case Study, Self-Learning, and Social Media. Education Sciences (2019). URL: https://www.researchgate.net/publication/336846417_A_Review_of_Nontraditional_Teaching_Methods_Flipped_Classroom_Gamification_Case_Study_Self-Learning_and_Social_Media

Додаткова

Діуліна В.В. Формування освітнього простору професійного навчального закладу / В. В. Діуліна // Актуальные научные исследования в современном мире. Сб. научных трудов Переяслав-Хмельницкий : Институт социальной трансформации, 2017. Вып.4 (24). Часть 1. 2017. –Вип.4 (24). С.152-156.

Діуліна В.В. Культурологічні інтерпретації стратегії побудови освітнього простору / В.В. Діуліна // Менеджмент за умов трансформаційних інновацій : виклики, реформи, досягнення. У 2 ч. : Матеріали міжнар. наук. конф. 10-12 травня 2007 року. У 2 ч. Суми : СОІППО, 2007. – Ч.ІІ. – С.50–52.

Інновації у вищій освіті – комунікація та співпраця у сучасному університетському середовищі за допомогою специфічних цифрових інструментів = Innovations in higher education – modern communications and collaboration at the university using specific IT tools : міжнар. колект. монографія / [Аксьонов В. С. та ін.] ; за заг. ред. д-ра пед. наук, проф. ДДТУ Наказного М. О. ; Дніпродзержин. держ. техн. ун-т (ДДТУ). Дніпродзержинськ : ДДТУ, 2015. 375 с.

Інноваційний вимір розвитку вищої освіти України: сучасний стан та перспективи : монографія / [О. М. Левченко та ін. ; за заг. ред. О. М. Левченка]. Кіровоград : Ексклюзив-Систем, 2016 . Ч. 1. 2016. 579 с.

Кириленко К. М. Теоретичні і методичні основи формування інноваційної культури майбутніх культурологів у вищому навчальному закладі : автореф. дис. ... д-ра пед. наук : 13.00.04 / Кириленко Катерина Михайлівна ; Нац. ун-т біоресурсів і природокористування України. Київ, 2015. 40 с.

Проблеми інноваційного розвитку вищої освіти у глобальному, регіональному та національному контекстах : [колект.] монографія / за заг. ред. проф. А. А. Сбруєвої та Г. Ю. Ніколаї ; Сум. держ. пед. ун-т ім. А. С. Макаренка. Суми : Вид-во СумДПУ ім. А. С. Макаренка, 2017. 410 с.

Романовська О. О. Досвід вищої освіти Сполучених Штатів Америки ХХ-ХХІ століття : навч. посіб. / О. О. Романовська, Ю. Ю. Романовська, О. О. Романовський. Київ : НПУ ім. М. П. Драгоманова, 2009 . Кн. 3 : Особливості інноваційного розвитку сфери вищої освіти США другої половини ХХ – початку ХХІ століття / Нац. пед. ун-т ім. М. П. Драгоманова, Укр.-америк. ун-т Конкордія. 2018. 247 с.

Янісів Ю. О. Розвиток інноваційних процесів у вищій педагогічній освіті Польщі (кінець ХХ - початок ХХІ століття) : автореф. дис. ... канд. пед. наук : 13.00.01 / Янісів Юлія Олександрівна ; Нац. пед. ун-т ім. М. П. Драгоманова. - Київ, 2018. - 16 с.

Інформаційні ресурси

1. <http://lib-hdak.in.ua> – сайт бібліотеки Харківської державної академії культури.
2. <http://korolenko.kharkov.com> – сайт Харківської державної наукової бібліотеки імені В. Г. Короленка.
3. <http://www.nbuv.gov.ua> – сайт Національної бібліотеки України ім. В. І. Вернадського.
4. <http://mari.kiev.ua> – сайт Інституту проблем сучасного мистецтва Національної академії мистецтв України.
5. www.gumer.info – електронна бібліотека з гуманітарних наук.
6. <http://yanko.lib.ru> – електронна бібліотека
7. <http://nbuv.gov.ua/taxonomy/term/334> – Наукова періодика України.

Інші складові НМКД:

- 1) Програма курсу,
- 2) Плани семінарських занять,
- 3) Завдання для самостійної роботи,
- 4) Питання для підсумкового контролю тощо

включаються в робочу навчальну програму дисципліни (РНПД), яка розміщується в електронній формі у Classroom навчальної дисципліни.